

A: Kakav je bio fra Rade Vukšić? On je, naime, bio direktor gimnazije.

T: Dobar čovjek. Bavio se svojom dužnošću koju je imao. Nije vodio nikakvu politiku, a koji se bavio taj se na vrijeme uklanjao.

A: Koji su takvi bili?

T: A ne znam ti ni ja.

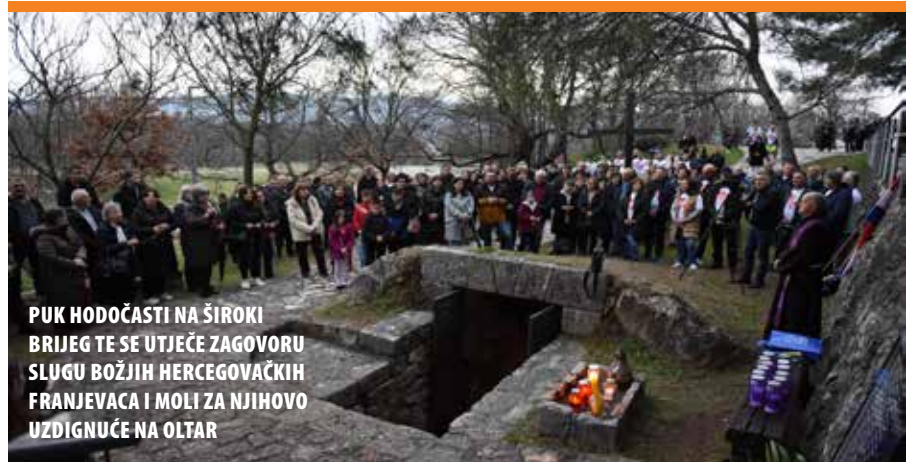
A: Znači da ste se i Vi bavili politikom, dok ste pobjegli?

T: Ama, da nije poginuo fra Petar Sesar ja ne bih biža, ali bi poginuo u Mostaru ili Brotnju, jer su svi fratri u Brotnju poginuli osim fra Silvestra i Živka Martića.

A: Da li su fratri u Mostaru znali da su svi ubijeni na Širokom Brijegu? Jeste li se Vi svraćali u Mostar kad ste išli u Zagreb?

T: Jesam. Bio sam dva dana u Mostaru. Kad je bio popis fratara u Mostaru, pokojni fra Leo je i mene zapisao, ali sam ja, ne pitajući ni njega ni gvardijana, pobjegao prije.

A: Kojega ste Vi datuma otišli iz Mo-

PUK HODOČASTI NA ŠIROKI BRIJEG TE SE UTJEČE ZAGOVORU SLUGU BOŽJIH HERCEGOVAČKIH FRANJEVACA I MOLI ZA NJIHOVO UZDIGNUĆE NA OLTAR

stara?

T: Čini mi se sedmoga. Odatle sam došao u Konjic, gdje sam prenoćio dvije noći, iz Konjica u Sarajevo, gdje sam prenoćio isto tako dvije noći i onda otišao dalje.

A: Da li ste u Konjicu išta doznali o Širokom Brijegu?

T: Nije se ništa znalo, osim da je pao Široki Brijeg, zatim Mostar i da napreduju prema Ivanu. Čuvši to, mi smo pobjegli naprijed. Na Ivanu je bila silna borba, a mislim da je tu bilo leša

koliko god hoćeš.

A: Da li je itko mrtve pokapao u to vrijeme?

T: Čini mi se, slabo. Zima i je bila, pa nek se mrzne.

A: Da li ste Vi možda bili prisutni, kako je ubijano?

T: Nisam ja to vidio.

NB: Pretipkano s magnetofonske vrpce.

Humac, 19. rujna 1971. ✍

Zadivili su i jednu muslimanku*

PIŠE: L. K.

Svakodnevno se na grobu hercegovačkih franjevaca može vidjeti kako netko moli, i staro i mlado. Pro-laskom godina sve se više širi glas o Širokobriškim mučenicima. Taj se glas ne širi samo među katolicima nego i među drugim vjeroispovijestima. O tome nam govori i ovo svjedočanstvo jednog svećenika koji trenutno djeluje u samostanu na Širokom Brijegu.

Na blagdan sv. Ante, kada se vraćao s obiteljskoga ručka u samostan, negdje oko 14 sati zaustavila ga je jedna žena

koja mu je rekla da ispred župnoga ureda čeka neka baka. U to vrijeme župni ured inače ne radi. Popeo se s parkirališta do župnoga ureda i našao je baku te su ušli u župni ured. Ta je baka imala oko 80 godina. Svećenik ju je upitao: »Pa, bako moja, kamo ćete po ovoj vrućini?« Rekla mu je da je došla platiti misu. Ono što je svećenika iznenadilo jest to da je baka bila iz Čapljine i da je na Široki Brijeg došla samo kako bi platila misu. Pošto živi sama, došla je taksijem koji ju je čekao da ju vrati natrag kući. Baka je na glavi imala rubac

s resicama te je svećenik pomislio da je baka islamske vjeroispovijesti što se kasnije ispostavilo točnim.

Tijekom razgovora izgovorila je jednu zanimljivu rečenicu: »Došla sam iz isključivog razloga na Široki Brijeg pomoliti se sv. Anti, jer su ovdje nakon Drugog svjetskog rata ubili svećenike.« Pokazujući prstom na crkvu, rekla je: »Ova je kuća s mnogih duša nevolju skinula. I zato sam došla.« Bez obzira na osobnu vjeru, moli se sv. Anti i vjeruje u snagu sv. mise. Tako je zaključila svoj dolazak. ✍

* Svi podatci poznati su Vicepostulaturi.

Iz sadržaja

IZ LJETOPISA	4
STRATIŠTA	14
GLAS O MUČENIŠTVU	17
GLAS O ZNAKOVIMA	28
NATJEČAJ	40
POVIJESNE OKOLNOSTI	43
PODLISTAK	46

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«, XIX., 1 (35), Široki Brijeg, siječanj – lipanj, 2026.

Broj zaključen 31. prosinca 2026.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA I KOREKTURA:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI PRIJELOM I TISAK:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj
Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
4 KM; 2 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (S POŠTARINOM):
BiH 10 KM; HR i EU 11 EUR; CH 11 CHF;
SAD 16 USD; Canada 17 CAD

SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA:
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi
tekući račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIĆ

Dragi čitatelji!

Živimo u vremenima kada nam umjesto uzora pred oči stavljaju razne zvijezde i zvjezdice ili, blago rečeno, potrošnu robu, besprizornike. Naravno, omotano je to u šaren omot kako bismo lakše progutali. Očito nas smatraju nedoraslom djecom koju se time može zavesti.

No, onaj tko drži do sebe, ne će progutati tu udicu. Jasno mu je kako takva hrana za dušu nije dobra, kao što ni za tijelo nije dobra umjetna hrana. Umjesto toga i za dušu i za tijelo tražit će onu pravu hranu.

Vicepostulatura pobijenih hercegovačkih franjevaca odavno je poslala tim putem. Naslonila se na sve one koji su prije govorili o svemu tome i ustrajno poslala dalje. Danas smo na točki da je 50 od njih 66 proglašeno slugama Božjim. Crkva ih je prepoznala nepatvorenim primjerima za nasljedovanje ili za našu duhovnu i duševnu hranu. Zasiat će oni u budućnosti još jače, jer nastavljamo osvijetljivati njihov život i rad, snagu njihova mučeništva. To čisti i našu svijest te nas čini otpornijima na krive korake u životu.

Naravno, ne zaboravljamo ni onih preostalih 16. I dalje za njih tražimo svjedočenja i dokumente kako bi i oni što prije postali slugama Božjim te nastavili ići prema oltaru. Uvjereni smo da su to zaslužili, ali zbog okolnosti njihova ubojstva još ne uspijevamo prikupiti dovoljne dokaze za njihovo mučeništvo.

Pred vratima nam je i objelodanjivanje službene molitve za uzdignuće na oltar slugu Božjih hercegovačkih franjevaca te za njihov zagovor pred Bogom glede neke naše potrebe. Nadam se da će do sljedećega broja ovoga našega glasila to već biti urađeno. Baš se radujem tome trenutku. Zaslužili su da se i službene molitve, a ne samo one naše osobne, sliju njima u čast.

Uvjeren sam da će sve ovo biti na korist našem narodu i svima onima koji će prepoznati da su sluge Božje ubijeni hercegovački franjevci dostojni nasljedovanja. A i te kako nam je u ova vremena potrebna jasnoća naših pogleda.

Znam, ponovio sam određene misli iz prošloga uvodnika. Želim da nam se usjeku u pamet te da zajednički nastavimo naprijed. Bog će nam zacijelo u tome pomoći.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca